

Móra Ferenc: Szőlőnyitás idején

Idebent a városban enyhe idő járogat már. A nagy kőházak közt megszorul a napsugár, s megszalasztja az öreg Téliapót, aki szedi–veszi már a sátorfáját. Hát csak szaladj, öreg, bizonyosan nem itatunk utánad egereket! Vidd el békecséggben a fehér szakálladat, mert különben csúffá teszi a pajzán tavasz.

Hanem kint a tanyák közt még éppenséggel nincs valami víg világ. Ott még most adja ki igazán a mérgét a tél. Mikor haragos szélparipáján végigrobog a havas mezőkön, az akácfák mélyen meghajtják előtte kopasz fejüket. Még a tanyaházak nádtetői is majd szárnyra kapnak ijedtükben. Hanem Andráska, ahogy az eresztet alul szétnéz a világban, csak neveti a cudar időt. Könnyű is annak, akinek ekkora báránybőr sapka tornyosodik a fején, hogy szegény helyen beillene kukoricamérő vékának.

Bezzeg a szegény sármányok, ahogy az istálló előtt kaparászkodnak, majd fölvetik az udvart keserves szavukkal:

– Szűcs, szűcs, szűcs!

Andráskának az édesapja a napocsát keresné az égen, de nem találja. Úgy elszundikált biz az a felhőpaplan alatt, hogy nyilván ki se nyitja ma a szemét. Úgyszincs még kinek sütni – gondolja magában.

– Édesapám – szólal meg Andráska –, mért kiabálják a sármánymadarak egyre, hogy: szűcs, szűcs, szűcs?!

– Látod, fiam, hogy nagyon elnyűtte a tél az aranyos bundájukat. A tavasz lenne annak a szűcse, de nem nagyon igyekszik elő a hívogató szóra.

Néha a szarka is bevetődik a tanyára, de nincs még neki csöröghetnékje. Máskor a pecsenyében is válogat, most meg fél nap is elkószál egy–két szem kukoricáért, amit a tyúkok elől elcsenhet. Ilyen szegényesen él így tél vége felé ez a tollas róka.

– Csak így, csak így, csak, csak, csak! – panaszolja ő maga is.

Hallgatni is szomorú azt, mikor ilyen kolduska módra jajgatnak az Isten madarai. Hanem azért akad már köztük olyan is, amelyiknek öröm a beszédje.

– Hallja, édesapám – szalad be Andráska az édesapjához –, ugyancsak mondja ám már!

– Kicsoda, te?

– Hát a pacsirta, a mi madarunk.

– Ugyan mit mond a pacsirta?

– Azt mondja, hogy: ka-lács, ka-lács!

– Jaj, fiam, kenyérhaj is kalács gyanánt esik az éhesnek! Nem pacsirtaszótól éled a tavasz.

Andráska búnak eresztette a fejét, és kedvetlenül kukucskált ki a nagy sapka alól.

– Ugyan melyik madár hozza hát meg a tavaszt?

– A cinege, Andráska, a cinege. Ő mondja meg a szántó–vető embernek, hogy mikor van vége a „heverd el” időnek.

Éppen a sövény ágai közt bujkált két füstös fejű cinege, de biz ezek nem vigasztalták meg Andráskát. Az egyik hasztalan vallatta a száraz leveleket, semmit se talált alattuk.

– Nincs erre, nincs erre, nincs erre – jajgatott keservesen. A párja talált valami dermedt legyecskét, de csak akkorát, hogy egymagának is kicsi volt kóstolónak is.

– Kicsit ér, kicsit ér! – sopánkodott nekikeseredve.

Bezzeg megörült Andráska, mikor egy–két nap múlva azzal ugrasztotta ki az édesapja az ágyból:

– Öltözz hamar, legény! Most hallgasd meg, mit mondanak a cinegék!

Andráskának annyiból állt az egész öltözködése, hogy a fejébe nyomta a nagy sapkát. De még azon is

keresztülhallatszott a cinegék vidám szava, ahogy az ablak deszkáján ugrándoztak:

– Nyit–ni–kék, nyit–ni–kék, nyit–ni–kék!

Az ám, csakugyan egész más színe van égnek–földnek, mint tegnap ilyenkor. Az ég nevető kék, a föld nedves barna, öröm lesz benne dolgozni. Oda is van már támasztva az ajtófélfához a nyitókap, rajta a csikóbőr tarisznya.

– No, Andráska, gyere szólót nyitni. Hanem a sapkára meleg lesz ám már most, jobb lesz a kakastollas kis kalapod megszellőztetni.

Jaj, dehogy hagyná pedig itthon Andráska a nagy sapkát! Meg kell azt odakint mutogatni a káposztapilléknek, úgyse sok látnivalójuk van még szegénykének.

Pusztá még idekint a világ. A télire eltemetett szőlővesszők fölül elszedi a homokot a nyitókap, vígan pattannak föl a venyigék, rengetik, hintázzák magukat a napsugaras levegőben, s rügyszemükkel kíváncsian tekintenek szét: ébrednek–e már a jó pajtások, fák, füvek, virágok, dalos madarak?

Nincs még itt senki, csak a meleg napsugár.

De Andráska apja már ingujjban dolgozik, úgyis alig győzi a verejtéket törölgetni, hanem Andráska csak a nagy sapkában sütkérezik a pászta végén. Ki nem szabadítaná belőle a fejét egy lyukas petákért.

– Mi van itt, mi van itt? – csipogja egyszerre valami vékony hang a nyitó ember háta mögött. Két kis barázdabillegető szegődött be hozzá napszámra. Ott illegnek–billegnek a sarkában, hosszú farkukat táncoltatva.

– Mi van itt, mi van itt?

Parányi kendermagbogarat vetett föl a kapa a homokból. Együtt telet ki a szőlővesszőkkel, s most ő is napvilágra jött levegőzni. Póru is járt, mert mindjárt rákoppantott az egyik barázdabillegető.

– Enyém, enyém, enyém! – kiáltotta diadalmasan.

Hanem a másik se engedte a jussát.

– Azért se, azért se, azért se! – S akkorát csípett amannak a szárnya hegyén, hogy az egyszerre kiejtette a szájából a kendermagbogarat, s elkezdett segítségért lármázni:

– Rendőr, rendőr!

A madarak közt a sárgarigó a rendőr, mert neki van a legrikoltóbb fütyülője, de hol jár még ilyenkor a sárgarigó! Valahol túl a tengeren a szerencsen gyerekeknek ígéreti milliósámr a diót.

Andráska azonban lábujjhegyre ágaskodik a pászta végén. Hej, ha valahogy meg lehetne kaparintani ezt a virgonc két madarat! Hátha a sapkájával leüthetné őket a lábukról? Kihúzta a fejét a sapkából, közéjük hajította a madaraknak, s huss, mind a két barázdabillegető elrepült. Sebaj, azért adott nekik az Isten szárnyat, de ki látott már olyan sapkát, amelyik négy lábon szalad!

No, Andráska látott. Mert a nagy sapka nem oda esett, ahol a madarak civakodtak, hanem a mellette levő útba, ahol egy jámbor nyúl szép békességben meglapulva, a fiatal cseresznyefa hajtásait számolgatta. Éppen a fejére esett a jámbornak a sapka, s ijedtében úgy eliramodott sapkástul, hogy Andráskának csak úgy karikázott bele a szeme.

Jó az Isten, akinek fejet adott, ad hozzá sapkát is, ne búsulj, Andráska! Nagyobb baj az annál, hogy szegény tapsifüles a nagy sapkában sehogy se találja meg az utat hazafelé. Pedig ha megtalálná, fogadom, hogy mindjárt megtennék Nyúlországban királynak a nyulak. Koronát már szerzett hozzá magának.

6. Barázdabillegető hozza meg a tavaszt.

- a) igaz b) hamis

7. Andráska otthon hagyta a nagy sapkát.

- a) igaz b) hamis

8. A madarak közt a sárgarigó a rendőr.

- a) igaz b) hamis

9. Andráska a sapkáját a madarak közé dobta.

- a) igaz b) hamis

10. A sapka odaesett ahol a madarak civakodtak.

- a) igaz b) hamis

3. Mit jelentenek az alábbi kifejezések? Írd őket a vonalra! (6 pont)

- a) nem itatunk utánad egeret:
- b) cudar idő:
- c) elnyűtte a tél a bundát:
- d) bevetődik a tanyára:
- e) búnak ereszti a fejét:
- f) legrikoltóbb fütyülő:

**4.Rajzolj le egy részletet a meséből, ami a legjobban tetszett Neked!
A rajzot A4-es papírra készítsd, lehetőleg filctollat és színesceruzát használj.
Írd rá a neved és az osztályt is. (10 pont)**

ÖSSZESEN: 35 PONT

A BEKÜLDÉSI HATÁRIDŐ: **2024. JÚNIUS 30!**

JÓ JÁTÉKOT KÍVÁNUNK!